

25.2.2026

Eduskunnan lakivaliokunnalle

E 6/2026vp

Valtioneuvoston selvitys Euroopan komission DigitalJustice@2030-strategiaa ja eurooppalaisen oikeusalan koulutusstrategiaa vuosiksi 2025–2030 koskevista komission tiedonannoista

Taustaa

Euroopan komissio antoi 20.11.2025 tiedonannot digitaalisen oikeuden DigitalJustice@2030-strategiasta (COM(2025) 802 final) ja eurooppalaisen oikeusalan koulutusstrategiasta vuosiksi 2025–2030 - DigitalJustice@2030-strategiaa tukevan ympäristön luominen (COM(2025) 801 final).

DigitalJustice@2030-strategia ja sen useimmat toimenpiteet pohjautuvat keskusteluihin, joita komissio kävi jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kanssa vuoden 2025 aikana komission siviili- ja kauppaoikeuden sekä rikosoikeuden tulevaisuutta käsitelleillä korkean tason foorumeilla.

EU on antanut viime vuosina useita säädöksiä, joilla se edistää EU:n oikeusalan oikeudellisen yhteistyön digitalisaatiota, kuten asetuksen oikeudellisen yhteistyön digitalisoinnista sekä oikeussuojasta siviili-, kauppaa ja rikosoikeudellisissa menettelyissä (EU) 2023/2844. Näiden myötä rajat ylittävien oikeudellisten asioiden käsittelyssä otetaan asteittain käyttöön eurooppalainen hajautettu tietojärjestelmä sekä laajennetaan digitaalisten välineiden, kuten videoneuvottelun, käyttöä rajat ylittävien oikeusasioiden käsittelyssä. Komission uudet strategiat voidaan nähdä jatkumona tälle EU:n oikeusalan digitalisaatiokehitykselle.

Tiedonantojen pääasiallinen sisältö ja toimeenpano

DigitalJustice@2030-strategiassa komissio määrittelee toimenpiteet, joilla se tulee edistämään oikeusalan digitalisaatiota vuosikymmenen loppuun. Komissio näkee digitalisaation ja esimerkiksi tekoälyn perustuvat ratkaisut mahdollistajana, joiden avulla voidaan parantaa EU-alueen kilpailuky-

Postiosoite

Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite

Besöksadress

Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin

Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi

Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet

E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

kyä, edistää investointeja, parantaa oikeudellisten palvelujen ja oikeussuojan saatavuutta sekä tehostaa oikeuslaitosten toimintaa. Strategian mukaan esimerkiksi Covid-pandemia osoitti, että digitalisaatio edistää myös oikeusjärjestelmien kriisinkestävyyttä. Digitalisaation avulla voidaan edistää myös rikollisuuden torjuntaa EU-alueella. Toisaalta strategiassa painotetaan, että digitaaliset välineet tulee ottaa käyttöön perusoikeuksia ja oikeusvaltioperiaatetta kunnioittaen sekä halliten digitaalisista ratkaisuksista perusoikeuksiin kohdistuvat riskit.

DigitalJustice@2030-strategian toimenpidealueina ovat;

- teknisten ratkaisujen ja parhaiden käytäntöjen jakamisen tehostaminen jäsenvaltioiden oikeuslaitosten kesken
- tekoälypohjaisten ratkaisujen käytön edistäminen oikeusjärjestelmissä
- oikeusdatan (lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö) saatavuuden ja käytettävyyden parantaminen
- videoneuvottelun käytön laajentaminen rajat ylittävien oikeusasioiden käsittelyssä
- EU-rahoituksen hyödyntämisen tehostaminen ja yksinkertaistaminen oikeuslaitoksissa tapahtuvaan digitalisaation ja uusien teknisten ratkaisujen kehittämiseen
- rajat ylittävien siviili- ja kauppaoikeudellisten menettelyjen lisädigitalisointi (arviointi)

Uuden eurooppalaisen oikeusalan koulutusstrategian mukaan osana oikeuslaitoksen digitalisaatiota on tärkeää parantaa oikeusalan ammattilaisten digiosaamista, jotta digitalisaation suomat mahdollisuudet voidaan hyödyntää täysimääräisesti ja toisaalta uusiin ratkaisuihin kytkeytyvät riskit pystytään huomioimaan asianmukaisesti uusien digitaalisten ratkaisujen käytön yhteydessä. Tämän vuoksi Euroopan komissio antoi Euroopan oikeusalan koulutusstrategian 2025–2030 saman aikaisesti DigitalJustice@2030-strategian kanssa, jonka painopisteeksi on määritelty digitalisaatio.

Oikeusalan koulutusstrategian toimenpidealueina ovat;

- Digitaidot ja tekoälylukutaito
- Digitaalista taloutta ja yhteiskuntaa sekä rajat ylittävän yhteistyön digivälineitä koskeva koulutus
- Tiedottaminen ja tiedon jakaminen digitalisaatiosta
- Perusoikeudet ja oikeusvaltioperiaate
- EU:n jatkuvat koulutustarpeet sekä EU-laajentuminen
- Rahoituksen tehokkaampi hyödyntäminen

Strategiat eivät sisällä jäsenvaltioille sitovia velvoitteita. Strategioiden toimeenpano tulee käynnistymään vuoden 2026 alkupuoliskolla muun muassa Euroopan unionin neuvoston sähköisen oikeuden (e-Justice) työryhmässä Kyproksen puheenjohtajuuskaudella. Komission on tarkoitus toteuttaa strategioissa esitetyjä toimenpiteitä asteittain tämän vuosikymmenen aikana. Strategian toimeenpanossa tulee korostumaan Euroopan komission ja jäsenvaltioiden välinen yhteistyö, sillä vain yhteen strategioiden mukaiseen toimenpiteeseen tulee kyteytymään erillinen lainsäädäntöaloite (etäosallistuminen rikosasian oikeudenkäyntiin toisessa jäsenvaltiossa). Komission digitaalista oikeutta koskevan strategian toimeenpano tulee osin kytkeytymään oikeus- ja sisäasioiden neuvoston vuoden 2023 lopulla hyväksymän Euroopan sähköisen oikeuden strategian 2024–2028 toimeenpanoon.

Suomen kanta

Suomi on suhtautunut positiivisesti oikeusalan digitalisaatioon ja oikeudellisen yhteistyön digitalisointiin. Suomen näkemyksen mukaan digitalisilla välineillä, kuten digitaalisilla tiedonvälitysratkaisuilla, etäyhteyksien käytöllä sekä sähköisellä asioinnilla, voidaan parantaa oikeudellisten palveluiden saataavuutta sekä tehostaa oikeuslaitosten toimintaa. Niin ikään Suomi pitää tärkeänä, että tekoälyn ja uusien teknologioiden tuomat mahdollisuudet hyödynnetään täysimääräisesti samalla halliten niiden käyttöön kohdistuvat riskit. Suomi pitää hyödyllisenä, että uusista digitaalisista ratkaisuista ja parhaista käytännöistä jaetaan tietoa EU-jäsenvaltioiden ja -instituutioiden kesken.

Suomi katsoo, että kansallisten oikeusjärjestelmien tehokkuus ja avoimuus edistävät oikeusvarmuutta. Oikeudenhoidon toimijoiden digitaalisen kyvykkyyden turvaaminen osaltaan edesauttaa oikeusvarmuutta, yhteiskunnan resilienssiä ja varautumista, kuten esimerkiksi koronapandemia osoitti. Suomi pitää perusteltuna, että oikeusalan rahoituksella edistetään rajat ylittävää oikeudellista yhteistyötä, oikeusvaltioperiaatteen toteutumista ja että rahoituksella tuetaan oikeuslaitosten ja oikeudellisen yhteistyön digitalisoitumista.

Suomi katsoo oikeusalan koulutusstrategian digitalisaatiota koskevien painopisteiden olevan tarkoituksenmukaisia, sillä oikeuslaitoksen toimintaympäristö on tällä vuosikymmenellä muuttunut pääosin digitaaliseksi, ja koulutuksella on olennainen rooli uusien digitaalisten välineidän tehokkaassa ja turvallisessa käytössä. Suomen oikeuslaitoksessa hyödynnetään aktiivisesti eurooppalaisten koulutuksen tarjoajien koulutuksia kansallisen oikeusalan koulutuksen lisänä. Suomi pitää tärkeänä, että oikeusalan osaamisen kehittämiseen kiinnitetään asianmukaista huomiota ja toimijoiden ammattitaidon kehittämistä tuetaan myös EU-tasolla esimerkiksi yleiseurooppalaisista koulutusteemoista.